

Виклад основного матеріалу. До трудових ресурсів належить та частина працездатного населення, яка за своїми віковими і фізичними даними, рівнем освіти та практичними навичками відповідає певній сфері діяльності.

Згідно з існуючим у нашій країні законодавством до трудових ресурсів відносяться:

а) працездатне населення у працездатному віці: чоловіки 16-59 років і жінки у віці 16-54 роки, за винятком непрацюючих інвалідів праці і війни першої і другої групи, непрацюючих чоловіків у віці 45-55 років, що одержали пенсію по старості на пільгових умовах;

б) чоловіки у віці 50-60 років, жінки у віці 55 років і старше, а також підлітки молодші 16 років, що працюють у державних підприємствах, установах, кооперативних та громадських організаціях [2].

Важливо відмітити, що результати діяльності будь-якого підприємства залежать передусім від того, наскільки ефективно була використана жива праця. Адже трудові ресурси – це найбільш активний і, власне, вирішальний фактор виробництва. Забезпеченість підприємства трудовими ресурсами, їх раціональне використання, високий рівень продуктивності праці сприяють збільшенню обсягів виробництва продукції, більш ефективному використанню обладнання, машин, зниженню собівартості продукції та зростанню прибутку. Особливістю є те, що недостатня забезпеченість робочої сили може призвести до невиконання запрограмованого обсягу виробництва продукції, а надлишок – до неповного її використання та зниження продуктивності праці.

На нашу думку, ефективність господарської діяльності досягається лише за тієї умови, коли відбувається поєднання засобів виробництва із робочою силою у суворо визначених кількісних і якісних пропорціях. Адже неефективне використання трудових ресурсів значно знижує рівень кваліфікації та працездатності працівників, понижує продуктивність праці, стимулює моральне і матеріальне старіння основних фондів, підвищує матеріаломісткість продукції, створює нерівномірність витрат, призводить до значного підвищення собівартості продукції, що, в свою чергу, супроводжується зниженням рентабельності виробництва.

На думку професора Кредісова А.І., діяльність будь-якої організації залежить від конкретних людей. Саме люди визначають придатність обладнання і технології, встановлюють для себе обсяг функцій, обов'язкових для виконання, пристосовують під свої можливості структуру організації. Тому люди є центральним і головним елементом у будь-якій системі управління і в будь-якій виробничій системі [3].

Варто зауважити, що в економічній літературі часто вживається термін „персонал”. Саме цьому терміну, як більш узагальненому, універсальному надається перевага. Працівники підприємства виступають об'єктом управління тому, що вони є продуктивною силою, головним складником будь-якого виробничого процесу. Персонал – це, перш за все, люди, які характеризуються складним комплексом індивідуальних якостей, серед яких соціально-психологічні відіграють головну роль. Здатність персоналу одночасно виступати об'єктом та суб'єктом управління є головною специфічною особливістю менеджменту персоналу. Під визначенням „персонал” слід розуміти сукупність постійних працівників, які мають необхідну професійну підготовку та досвід у практичній діяльності.

Значну роль у ефективній діяльності підприємств відіграє саме управлінський персонал. Залежно від функціональної ролі в управлінському процесі його поділяють на керівників, фахівців, службовців (технічних виконавців). Безумовно, головну роль в управлінні організацією відіграє керівник, який очолює відповідний колектив, наділений повноваженнями прийняття рішень з конкретних видів діяльності організації і несе повну відповідальність за результати роботи очолюваного ним колективу. Слід відмітити, що принципівих відмінностей у праці керівника, менеджера, адміністратора і начальника немає. Менеджер – це керівник чи управляючий, що обіймає постійну посаду на контрактній основі та наділений повноваженнями в галузі прийняття рішення щодо конкретних видів діяльності підприємства.

На нашу думку, велике значення та провідна роль у зміні такого становища у більшості країн належали державі, державному регулюванню функціонування її інституціональної економіки, всіх її структурних суб'єктів. Щодо ринку праці, де формується ціна людського капіталу, то у всіх індустріально розвинених країнах держава захищає інтереси працівників через встановлення гарантованого мінімального рівня оплати праці, який забезпечує якісне відтворення робочої сили та її конкурентноздатність. Це повністю стосується і людського капіталу сільського господарства та ринку праці в аграрній сфері.

Література

1. Буряк П. Ю., Карпінський Б. А. Економіка праці та соціально-економічні відносини - Київ : Центр навчальної літератури, - 2009.- 440с.
2. Гірняк О. М. Менеджмент – Київ; Магнолія Плюс, Львів: Новий Світ, -2008.-336с.
3. Лібанова Є. М. Ринок праці: Мін. освіти і науки України – Київ: Центр навчальної літератури, - 2008.-224с.

СУЧАСНА КЛАСИФІКАЦІЯ МЕХАНІЗМІВ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

В даній статті проведено дослідження класифікації механізмів регулювання господарських процесів. Досліджено поняття продовольчого ринку регіону. Визначено особливості продовольчого ринку.

Постановка проблеми. Проблема регулювання не є новою в економічній теорії. Аналіз літератури показує, що при її розгляді використовуються різноманітні підходи. Зокрема, як зарубіжні, так і вітчизняні науковці неодноразово зазначали факт надмірно ускладненої системи регулювання, виділяючи при цьому кілька його типів. Кожний із них відбиває особливості внутрішнього і міжнародного становища окремої країни, або груп країн. Наприклад, Ю.Ольсевич наголошує, що у США система економічного регулювання була зорієнтована на запобігання циклічним коливанням; у країнах Західної Європи акцент робився на націоналізацію у ключових галузях економіки, на програми модернізації, регулювання цін і прибутків (доходів), на підтримку кооперування дрібних підприємств [1].

Розгляд теоретичних засад регуляторного впливу потрібно розглядати поетапно – від змісту сутності категорії “регулювання” на різних рівнях ієрархії управління – до формування механізмів регулювання. Тому вважається доцільним спочатку визначитися із ситуацією категорії регулювання взагалі і регулювання продовольчого ринку, зокрема огляд наукової літератури свідчить, що в деяких випадках науковці не розрізняють категорії “управління” і “регулювання”, вживаючи їх як синонімічні. Це призводить до того, що регулюванню приписують найважливіші функції управління такі як організація, контроль, планування. Насправді це зовсім не так. Регулювання слід розуміти як важливу окрему, але лише одну із функцій управління, тобто управління є більш широкою категорією, яка включає в себе окрім регулювання також організацію, мотивацію, планування і контроль. Мірилом розмежування “управління” і “регулювання” є генеральна спрямованість, дії, характер та обсяги повноважень суб’єктів щодо об’єктів впливу на характер економічного відтворення.

Мета статті. Метою даної статті є дослідження сучасних механізмів регулювання регіональних господарських процесів.

Виклад основного матеріалу. В більш системному значенні категорія “регулювання” передбачає “створення умов для здійснення процесів, які виникають на основі саморегулювання шляхом використання організаційних, економічних, правових та інших нормативів”.

Регулювання в ідеалі передбачає (включає) органічний взаємозв’язок трьох процесів – упорядкування, взаємодії та визначення напрямку. Практика господарського життя показує, що всі явища та процеси в економіці водночас і розділені, і об’єднані, а також мають певне розташування, їм притаманні динамізм, рухливість, взаємодія як усередині структурної організації, так і поза нею. Комбінація елементів структури має тенденцію до зміни. Здатність до модифікації зумовлена можливістю дії, що пов’язано з інформацією, яку дія допускає, виробляє і використовує [2].

Щодо аграрного сектора, то предметніше категорія “регулювання” розглядається П. Саблуком, Д. Каричем і Ю. Коваленком як механізм цілеспрямованого формування раціональної структури сільськогосподарського виробництва, міжгосподарських та міжгалузевих зв’язків, оптимальних розмірів господарських одиниць, соціальної інфраструктури сільської місцевості, аграрного ринку, доходів фермерів тощо [3].

Господарське регулювання – це певним чином організована система, яка є одночасно і механізмом взаємодії. Механізм регулювання господарських процесів – це внутрішньо впорядкована система організаційних структур і конкретних форм, методів, правил регулювання, завдяки чому створюються умови для визначення методів і засобів розв’язання господарських завдань.

Господарське регулювання піддається класифікації за такими ознаками.

За рівнем регулювання прийнято виділяти центральне, регіональне та місцеве регулювання [4].

За моделями регулювання розрізняють американську, німецьку, західноєвропейську, шведську і японську. В основі побудови моделі господарського регулювання лежить роль і місце в ній бюджету країни.

Американська (ліберальна) модель регулювання ґрунтується на максимальному рівні самозабезпечення фізичних і самофінансування юридичних осіб з низьким рівнем бюджетної централізації національного продукту (25-30%).

Німецька (неоліберальна) модель регулювання спрямована на усунення перешкод для конкуренції, стимулювання малого бізнесу, зростання зайнятості і продуктивності праці, соціальної підпорядкованості дії ринку. При цьому рівень бюджетної централізації національного продукту становить 45-55%.

Західноєвропейська (кейнсіанська) модель регулювання широко використовується у Великобританії, Франції, Австрії, Італії. Вона передбачає підвищену роль державного сектора в економіці країни і поміркований рівень бюджетної централізації національного продукту (35-45%).

Шведська (скандинавська) модель регулювання має на меті забезпечення максимально сприятливих умов для суспільно корисної активності кожного суб’єкта. Вона характеризується розгалуженою державною соціальною сферою і високим рівнем бюджетної централізації національного продукту (до 60%).

Японська модель регулювання передбачає досить високий рівень керованості господарства, створення сприятливих умов для розвитку приватного сектора економіки, повне державне фінансування інноваційної діяльності та поміркований рівень бюджетної централізації національного продукту (30-35%).

По-третє, за механізмом регулювання – організаційними структурами (планування, правове

забезпечення, організація, контроль), методами розподілу, інструментами і прийомами впливу, які зумовлені багатьма факторами.

Проектування змісту державного регулювання на регіональний рівень доцільно здійснювати з урахуванням ряду специфічних регіональних ознак: інструментарію впливу, повноти обхвату регуляторного поля та вибору напрямів і об'єктів регулювання.

Ринок продовольства регіону як особливий вид ринку являє собою складну економічну систему, стан і можливості якої визначаються чинниками, що охоплюють комплекс природнокліматичних, організаційно-економічних, науково-технічних, соціальних та політичних умов функціонування продуктивних сил регіону. До найважливіших з них відносяться: платоспроможний попит населення; економічний потенціал агропромислового комплексу; рівень виробництва сільськогосподарської продукції; рівень розвитку ринкової інфраструктури; міжрегіональний поділ праці; характер зовнішньоекономічних зв'язків; рівень захисту внутрішнього ринку тощо.

Структурно ринок продовольства регіону складається із продукції сільськогосподарського виробництва, продукції переробних галузей і громадського харчування, а також продукції оптової та роздрібно торгівлі, яка представляє на ринку продовольчі товари.

Висновки. Продовольчий ринок регіону має особливості, які слід враховувати для успішної діяльності на ньому. До них відносяться наступні:

- продовольчий ринок якісно виділяється серед інших ринків сукупністю товарів, що реалізовується на ньому. Вони об'єднані в групи продуктів харчування до яких відносяться: зерно і хлібопродукти; м'ясо і м'ясопродукти; молоко і молокопродукти; риба і рибодукти; яйця і яйцепродукти; цукровий буряк та цукор і кондитерські вироби; картопля і картоплепродукти; овочі і овочепродукти; насіння соняшника, олія і олієпродукти; фрукти та вироби з них; безалкогольні напої тощо. Ці групи товарів складають основу відповідних продуктивних ринків, які тісно між собою поєднані через платоспроможний попит населення на продукти харчування та певну взаємозамінність останніх;

- продовольчі товари порівняно з іншими видами продукції мають певні особливості. Це – високий рівень взаємозамінності і в той же час низька еластичність за доходами, а також обумовленість обсягів виробництва товарів не лише платоспроможним попитом, але й фізіологічними нормами споживання;

- на продовольчому ринку реалізуються товари першочергової потреби – продовольство, що має найважливіше значення для існування людини. Тому продовольчий ринок потрапляє в сферу не лише економічних, соціальних, але й політичних інтересів;

- ринок продовольства займає особливе місце в структурі аграрного ринку. Він є визначальним результатом функціонування сільського господарства та переробних галузей і знаходиться в прямій залежності від стану ринку праці, ринку інвестиційних ресурсів, ринку фінансів, елементів ринкової інфраструктури.

Література

1. Гелбрайт Дж. К. Жизнь в наше время. – М., 1986. – 386с.
2. Мочерний С.В. Економічна теорія: Посібник. – К.: Вид. центр "Академія", 2004. – 656 с.
3. Саблук П.Т., Карич Д.Я., Коваленко Ю.С. Основи організації сільськогосподарського ринку. – К.: ІАЕ УААН, 1997. – 140с.
4. Діба М., Ягодна А., Дзюбенко Л. Теоретико-методологічні основи господарського регулювання в сучасній економічній системі // Економіка України, 2008. - №10. - С. 41.

ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЇ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

Сапун Т.А.

Науковий керівник: Мазур А.Г., д.е.н., проф.

В даній статті проведено дослідження системи формування ефективної стратегії економії витрат підприємства. Запропоновано механізм регулювання процесом формування витрат.

Постановка проблеми. Стратегічні прагнення підприємств одержати конкурентні переваги за рахунок виробництва з низькими витратами може походити від ефективного масштабу виробництва, сильного ефекту життєвого циклу, інших, що знижують витрати і можливостей, що підвищують ефективність, а також від ринку, для якого характерні чутливі до ціни покупці. Спроби досягти позиції галузевого лідера по низькостоймостному виробництву, за твердженням М. Е. Портеру, "спричиняють за собою необхідність уникати конфронтації з суперниками при нарощуванні виробництва до ефективних розмірів, проводити знижуючі вартість виробництва технологічні нововведення, добиватися певної ринкової частки і об'єму продажів, необхідних для використання ефекту життєвого циклу, підтримувати, строго контролювати і регулювати управлінські фіксовані витрати, стримувати витрати такого типу, як реклама, сервіс, розподіл" [1].